

Research Paper

Identifying the Components of Marital Intimacy in Stable Marriages: Based on the Grounded Theory

Reza Reyhani¹, Mansour Sodani^{*2}, Hamid Farhadirad³, Reza Khojastehmehr²

1. PhD student, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.
2. Professor of Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.
3. Associate Professor, Department of Educational Science, faculty of Education and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

DOR: [20.1001.1.27173852.1401.17.65.12.0](https://doi.org/10.27173852.1401.17.65.12.0)

URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_14917.html

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:
Stable marriage,
Intimacy in Marriage,
grounded theory

Received: 2021/07/12
Accepted: 2021/12/19
Available: 2022/06/10

Marital intimacy is the cause of couples bonding and improvement of marital life quality and its absence or diminution is a key factor in a couple who tend to separate. In Iran, this phenomenon is similar to a lost infant who needs to be found. Therefore, the aim of this study is to find components of marital intimacy in long-term marriages. This study was conducted qualitatively with grounded theory approach. Information, until data saturation is reached, was obtained through semi-structured interviews with 11 intimate couples who were selected in a purposive and criterion-based manner. The obtained data were analyzed through open, axial and selective coding. Data analysis led to a key subject titled “marital intimacy: an process from the inside out” which its framework included twelve components of “effective personality”, “differentiation”, “secure marital attachment”, “pleasant marital cohabitation”, “family-religious teachings”, “intellectual maturity”, “conscious marriage”, “socio-economic issues”, “children and transition to parenthood”, “constructive couple interactions”, “instrumental and emotional support of the spouse”, and “improving the quality of marital life”. The results of this study help many educational and medical centers to develop training packages and necessary programs for couples and families ,taking into account the identified factors. In addition, educating couples about these factors will prevent the breakdown and severance of marital relations and increase happiness and marital quality of life.

* Corresponding Author: Mansour Sodani

E-mail: sodani_m@scu.ac.ir

مقاله پژوهشی

شناسایی مؤلفه‌های صمیمیت زناشویی در ازدواج‌های پایدار: براساس نظریه داده‌بنیاد

رضا ریحانی*^۱، منصور سودانی^۲، حمید فرهادی راد^۳، رضا خجسته‌مهر^۲

۱. دانشجوی دکتری، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۲. استاد گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.
۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

DOR: [20.1001.1.27173852.1401.17.65.12.0](https://doi.org/10.27173852.1401.17.65.12.0)

URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_14917.html

چکیده

مشخصات مقاله

صمیمیت زناشویی مایه پیوند زوجین و ارتقای کیفیت زندگی زناشویی و نبود یا کمبود آن عاملی کلیدی در گرایش زوجین به جدایی است. در کشور ایران، این پدیده چون طفلی گمشده‌ست که نیاز به یافتن دارد. از این‌رو، هدف پژوهش حاضر، یافتن مؤلفه‌های صمیمیت زناشویی در ازدواج‌های طولانی‌مدت می‌باشد. این مطالعه به صورت کیفی و با رویکرد نظریه داده‌بنیاد اجرا شد. اطلاعات تا رسیدن به اشباع داده‌ها توسط مصاحبه‌های نیمه‌ساختار یافته با ۱۱ زوج صمیمی که به روش هدفمند و ملاک‌محور انتخاب شده بودند به دست آمد. اطلاعات حاصل از طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. تحلیل داده‌ها منجر به ایجاد یک طبقه اصلی به نام «صمیمیت زناشویی: فرآیندی از درون به برون» گردید که این طبقه از ۱۲ مؤلفه شامل «شخصیت اثربخش»، «تمایز یافتگی»، «دلبستگی زناشویی ایمن»، «باهم‌بودن‌های لذت‌بخش زوجی»، «آموزه‌های خانوادگی-مذهبی»، «پختگی عقلانی»، «ازدواج آگاهانه»، «مسائل اجتماعی-اقتصادی»، «فرزندان و گذر به مرحله والدینی»، «تعاملات سازنده زوجی»، «حمایت ابزاری-عاطفی از همسر»، و «ارتقای کیفیت زندگی زناشویی» تشکیل شد. نتایج این پژوهش به بسیاری از مراکز آموزشی و درمانی کمک می‌کند تا با در نظر داشتن عوامل شناسایی‌شده، بسته‌های آموزشی و برنامه‌های ضروری را در ارتباط با زوجها و خانواده‌ها تدوین کنند. علاوه بر این، آموزش این عوامل به زوجین موجب پیشگیری از شکست و قطع روابط زناشویی و افزایش شادزیستی و کیفیت زندگی زناشویی می‌شود.

کلیدواژه‌ها:

ازدواج پایدار، صمیمیت در ازدواج، نظریه داده‌بنیاد

دریافت شده: ۱۴۰۰/۰۴/۲۱

پذیرفته شده: ۱۴۰۰/۰۹/۲۸

منتشر شده: ۱۴۰۱/۰۳/۲۰

* نویسنده مسئول: منصور سودانی

رایانامه: sodani_m@scu.ac.ir

مقدمه

استحکام خانواده برای هر جامعه‌ای از اهمیت بسیاری برخوردار است. با این حال، در عصر حاضر بی‌ثباتی ازدواج و طلاق تبدیل به پدیده‌ای عادی و در حال رشد در بسیاری از کشورهای جهان شده است (بررسی جمعیت جهان^۱، ۲۰۲۰؛ به نقل از خجسته‌مهر، بهمنی، سودانی و عباس‌پور، ۱۳۹۹). طبق بررسی‌های پایگاه بین‌المللی یورومونیتور^۲ (۲۰۱۸) ایران بالاترین میزان رشد طلاق را از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۶ داشته است. این رشد چشمگیر به معنای کاهش میزان روابط زوجی باثبات در ایران است که به‌طور معناداری تحت تأثیر صمیمیت همسران قرار دارد (جونزاروسکی، نیسان، استروسکی و روزنباوم^۳، ۲۰۱۹). صمیمیت یکی از ابعاد کیفیت رابطه زناشویی است (نورهایاتی، فاتورچمان و هلمی^۴، ۲۰۱۹) که فقدان آن پیش‌بین مهمی برای تعارضات زناشویی و طلاق می‌باشد (کریمی، بختیاری و مسجدی، ۲۰۱۹). تعریف صمیمیت به عنوان پدیده‌ای چندبعدی (پراگر^۵، ۱۹۹۵) کار دشواری است و پژوهشگران، آن را به شکل‌های مختلفی تعریف می‌کنند. تا سال ۱۹۹۳، ۶۱ تعریف متمایز برای این پدیده ارائه شد (ماس و شوبل^۶، ۱۹۹۳). با این وجود، می‌توان صمیمیت را شامل وقت گذراندن با هم، گوش دادن به صحبت‌های یکدیگر، گشوده بودن، صادق بودن و اعتماد به یکدیگر دانست (نورهایاتی و همکاران، ۲۰۱۹). صمیمیت یک نیاز اساسی انسان است که به زوجین اجازه می‌دهد به سهولت با همدیگر همدلی کنند تا جایی که زمینه خودافشاگری، تقسیم کار مؤثر، تمایلات جنسی و برقراری مهر و عاطفه را مهیا می‌سازد (مون، چانگ و هانگ^۷، ۲۰۲۰). زمانی که بین زوجین صمیمیت جاری باشد به راحتی می‌توانند هیجانانگیز خود را ابراز کرده و در نهایت احساس آرامش کنند (آقامیری و وزیری، ۲۰۱۹). پژوهش‌ها نشان داده‌اند زوجین صمیمی نسبت به سایر زوجین بیشتر از زندگی مشترک خود لذت می‌برند (نوری، نجات، نامنی و فریبرزی، ۲۰۲۰).

باتوجه به پیامدهای سازنده صمیمیت زوجی برای سلامت زوجین (لی، کیم و لی^۸، ۲۰۲۱)، ازدواج و خانواده، در سال‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران به این پدیده جلب شده است. اکثر این پژوهش‌ها به صورت کمی بوده که با هدف شناسایی عوامل اثرگذار اجرا شده‌اند. پژوهش‌ها نشان دادند سبک دلبستگی (بختیاری، حسینی، عارفی و افشاری‌نیا، ۱۴۰۰)، جسارت و شجاعت (کوکزینسکی^۹، ۲۰۲۰)، صرف اوقات فراغت خود با همسر (لاسر-مایرا و نیکوترا^{۱۰}، ۲۰۱۹)، رفتار غیرکلامی نظیر لمس کردن (پراسو، سیگل و کوان^{۱۱}، ۲۰۲۱)، توانایی در حل تعارضات زوجی (زاهدی، ۲۰۱۹)، الگوهای ارتباطی بین زوجین (فلوریان، هیرسبرگر و میکولینر^{۱۲}، ۲۰۱۳)، عشق و ابراز عشق به همسر (زراج، آنات، سولومون و هروتی^{۱۳}، ۲۰۱۰) و عدم انتقاد و سرزنش همسر (کربای، باکوم و پیترمن^{۱۴}، ۲۰۰۵) عواملی هستند که

صمیمیت زوجین را تحت تأثیر قرار می‌دهند. با این حال، آنچه که به درک بهتر این پدیده کمک می‌کند، استفاده از تجارب زنده همسران صمیمی است. در ایران ۴ پژوهش وجود دارد که تجارب زوجین در زمینه صمیمیت را مورد بررسی قرار داده‌اند. جدیدترین پژوهش توسط فرخی و اسلام‌زاده (۱۳۹۹) اجرا شده است. هدف از پژوهش فرخی و اسلام‌زاده (۱۳۹۹) شناسایی راهبردهای ارتقای صمیمیت زناشویی بود و نشان داد ارتباط سازنده، مرزگذاری، گفتگوی سازنده، تفریح، تقسیم اقتضایی وظایف از جمله عوامل تقویت‌کننده صمیمیت می‌باشند. این مطالعه از دو محدودیت برخوردار است که عبارتند از: اکثریت مشارکت زنان نسبت به مردان (۷ به ۳) و عدم استفاده از ابزار تشخیصی به منظور انتخاب مطلوب مشارکت‌کنندگان. همچنین، نتایج پژوهش کمالی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد عوامل «خانواده»، «مدت زمان ازدواج»، «فداکاری متقابل»، «قدردانی»، «فعالیت جدید مشترک»، «والدگری»، «شبکه‌های اجتماعی مشترک» و «دین» بر صمیمیت زوجی اثر می‌گذارند. با این حال، این پژوهش تنها به معرفی عوامل مؤثر بر صمیمیت زناشویی پرداخته است. پژوهش ناموران گرمی، مرادی، فرزاد و زهراکار (۱۳۹۷) نیز به شناسایی ابعاد صمیمیت زناشویی پرداخته است. صمیمیت جسمی، مالی، ارتباطی و جنسی، ابعاد این پدیده را مشخص می‌سازند. این پژوهش نیز با غلبه دیدگاه‌های زنانه (۱۷ زن) بر مردانه (۳ مرد) محدود می‌شود. در این راستا، پژوهش محمدی (۱۳۹۲) نشان داد عشق و علاقه، قدرت در خدمت رابطه، احترام، توجه متقابل، مشارکت، تشریح مساعی از جمله ویژگی‌های زوجین صمیمی هستند. با وجود اینکه هدف این پژوهش تعیین ویژگی‌های روابط صمیمانه زوجین بوده است، اما هیچ ملاک مشخصی یافت نشد که نشان دهد مشارکت‌کنندگان دارای سطح مناسبی از صمیمیت بوده‌اند.

با اینکه محدودیت‌های هر یک از پژوهش‌های فوق، اجرای پژوهش حاضر را برجسته می‌کند، محدودیت اصلی همه پژوهش‌های ذکر شده بکارگیری مشارکت‌کنندگانی است که تعداد قابل‌توجهی از آن‌ها تجربه کوتاهی از زندگی مشترک داشته‌اند. این مسأله به تنهایی مانع از شناخت عوامل مؤثر ارتقا و حفظ صمیمیت در روابط درازمدت می‌شود. از طرفی، اگر چه در فرهنگ غرب مدل‌هایی برای صمیمیت زناشویی وجود دارد، اما در نظر داشتن فرهنگ، سبک زندگی، مذهب، ارزش‌ها و انتظارات زوجین از ازدواج مانع از شناخت و کارایی مدل‌های غربی در فرهنگ جمع‌گرای ایران می‌شود. لذا، شناسایی مؤلفه‌های صمیمیت زوجی در ازدواج‌های پایدار هدف اصلی این پژوهش است.

8. Kim & Lee

9. Kuczynski

10. Laser-Maira & Nicotera

11. Prause, Siegle, & Coan

12. Florian, Hirschberger, & Mikoliner

13. Zerach, Anat, Solomon, & Heruti

14. Kirby, Baucom, & Peterman

1. world population review

2. euromonitor international

3. Gonczarowski, Nisan, Ostrovsky, & Rosenbaum,

4. Nurhayati, Faturochman, & Helmi

5. Prager

6. Moss & Schwebel

7. Moon, Chung, & Hwang

روش

با توجه به اینکه صمیمیت زناشویی پدیده‌ای چندبعدی و زمینه‌محور است، برای تجزیه و تحلیل و تبیین آن از پژوهش کیفی با رویکرد نظریه داده‌بنیاد استراوس و کوربین^۱ (۱۹۹۸) استفاده شد. در این روش، پژوهشگر بدون اتکا به نظریه‌های موجود با انتخاب هدفمند مناسب‌ترین مشارکت‌کنندگان و قیاس مستمر داده‌های واقعی، خود به تدوین نظریه اقدام می‌کند (بازرگان، ۱۳۹۹). بنابراین، پژوهشگر می‌تواند با شناختی که از تجربیات واقعی کسب می‌کند به آن‌ها معنا ببخشد و بر مبنای آن‌ها چارچوبی نظری برای تبیین پدیده مورد نظر ارائه نماید (ساندو^۲، ۲۰۱۸). از این رو، پژوهشگر پیشاپیش خصوصیات مورد علاقه خود را تعیین و افراد دارای این مشخصات را پیدا می‌کند (جوهانسون و کریستنسن^۳، ۲۰۱۶). لذا، ملاک‌هایی برای گزینش مشارکت‌کنندگان در نظر گرفته شد که عبارتند از الف) حداقل سابقه ۲۰ سال زندگی مشترک با هم و ب) کسب نمره مطلوب در مقیاس صمیمیت والکر و تامپسون^۴ (۱۹۸۳). در این راستا، لینک پرسشنامه مربوطه در شبکه‌های مجازی شهر مشهد منتشر گردید. سپس، زوجین ساکن مشهد که دارای ملاک‌های ورود به پژوهش بودند با استفاده از نمونه‌گیری ملاک‌محور، نمونه‌گیری هدفمند و به طور همزمان با استفاده از روش گلوله‌برفی برگزیده شدند. همچنین، از آنجا که پالایش کدها و بررسی مستمر نظریه، تابع اشباع نظری پژوهشگر است، از روش نمونه‌گیری نظری نیز استفاده شد. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع داده‌ها بعد از مشارکت ۱۱ زوج ساکن شهر مشهد ادامه یافت.

جدول (۱): اطلاعات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

شماره	ویژگی‌های شوهر		ویژگی‌های همسر		
	کد	تحصیلات و شغل	سن	تحصیلات (شغل)	
۱	PS	۴۲	کارشناسی ارشد (کارمند)	۴۱	کارشناسی ارشد (کارمند)
۲	M1	۵۲	دیپلم (کارمند)	۴۸	کارشناسی (کارمند)
۳	PED2	۴۰	دیپلم (آزاد)	۳۹	دیپلم (خانه‌دار)
۴	PES1	۵۲	زیر دیپلم (کارگر)	۴۷	دانشجوی کارشناسی (خانه‌دار)
۵	M3	۴۳	دانشجوی دکتری (کارمند)	۴۳	دکتری (کارمند)

1. Strauss & Corbin
2. Sando
3. Johanson & Christensen

۶	PES3	۴۶	زیر دیپلم (گچ‌کار)	PED3	۴۱	دیپلم (خانه‌دار)
۷	PEN3	۴۷	کارشناسی ارشد (بازنشسته)	M4	۴۳	کارشناسی ارشد (کارمند)
۸	PEN4	۴۸	کارشناسی (کارمند)	PED4	۴۸	کارشناسی ارشد (کارمند)
۹	PED5	۴۷	زیر دیپلم (آزاد)	PEN5	۴۲	دیپلم (خانه‌دار)
۱۰	PED6	۴۴	زیر دیپلم (کارمند)	PES4	۳۷	دیپلم (خانه‌دار)
۱۱	PED7	۵۰	زیر دیپلم (آزاد)	M5	۴۷	زیر دیپلم (خانه‌دار)

ابزار پژوهش

مقیاس صمیمیت^۵ (IS): این مقیاس توسط والکر و تامپسون (۱۹۸۳) طراحی شده است که شامل ۱۷ گویه برای ارزیابی صمیمیت میان زوجین است. شرکت‌کنندگان دیدگاه‌شان را با توجه به این ۱۷ گویه از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) مشخص می‌سازند. حداکثر نمره برای این مقیاس ۱۱۹ و حداقل نمره ۱۷ می‌باشد. نمره بالا در این مقیاس به معنای بالا بودن میزان صمیمیت بین زوجین است. والکر و تامپسون (۱۹۸۳) به منظور بررسی روایی این آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۱ تا ۰/۹۷ را گزارش کرده‌اند. همچنین این مقیاس برای زوجین ایرانی نیز از اعتبار مناسبی برخوردار است. در پژوهش خجسته-مهر، کاوند و سودانی (۲۰۱۷) بر جامعه ایرانی، آلفای این مقیاس برای مردان ۰/۹۷ و برای زنان ۰/۹۶ به دست آمد.

فرآیند جمع‌آوری داده‌ها

اطلاعات از طریق اجرای مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با هر دوی زوجین در یک جلسه به دست آمد. پیش از شروع مصاحبه، مشارکت‌کنندگان واجد شرایط انتخاب و با جلب رضایت آن‌ها هماهنگی‌های لازم برای تعیین زمان و مکان مصاحبه صورت گرفت. در ابتدای فرآیند مصاحبه، داستانی ساختگی با مضمون صمیمیت زناشویی که با کمک متخصصان حیطه مشاوره خانواده طراحی شده بود به زوجین ارائه گردید. بعد از مطالعه این داستان، از زوجین خواسته شد تا داستان زندگی خود را تعریف کنند. سپس سؤالات کلی‌تر نظیر «چه مواقعی احساس صمیمیت بیشتری با همسرتان می‌کنید؟» پرسیده شد. با پیشروی مصاحبه، سؤالات جزئی‌تر مانند: «می‌توانید در این مورد بیشتر توضیح دهید؟» یا «مثالی بزنید» مطرح گردید. بعد از اتمام هر مصاحبه، کلمه به کلمه فایل صوتی ضبط‌شده تایپ و مورد تحلیل قرار گرفت.

4. Walker & Thompson
5. Intimacy Scale

شیوه تحلیل داده‌ها

داده‌ها از طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی استراوس و کوربین (۱۹۹۸) مورد تحلیل قرار گرفتند.

کدگذاری باز: در اولین مرحله از کدگذاری از طریق بررسی سطر به سطر متن مصاحبه‌ها، ابتدا داده‌ها خرد و به اجزای کوچکتری تجزیه شدند. هر جمله یا عبارت خرد شده در قالب یک واحد معنایی صورت‌بندی شد. سپس، از طریق بررسی شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود، واحدهای معنایی مشابه در کنار هم قرار گرفتند و ۴۰۷ کد باز را شکل دادند.

جدول (۲): نمونه‌ای از چگونگی استخراج کدهای باز

کد	جملات و عبارات استخراجی و معنایی	کد باز
PEN5	جمله استخراجی: صمیمیت توی اینه که منم یه وقتایی از خودم از یه چیزایی بگذرم واحد معنایی: صمیمیت نیازمند از خودگذشتگی در رابطه است.	از خودگذشتگی
PED6	جمله استخراجی: من از اول شاید باورتون نشه ما اصلا نه بهم دیگه دروغ گفتیم، اصلا. واحد معنایی: مهم است که زوجین در طول زندگی صداقت داشته باشند.	تداوم صداقت

کدگذاری محوری: در مرحله بعد نیز با مقایسه کدهای باز براساس منطق انتزاعی کردن، اقدام به منظم کردن یافته‌ها شد. به عبارتی، به کدهای باز با بار معنایی مشترک یک عنوان انتزاعی تر ارائه گردید. در نهایت، ۴۰ کد محوری به دست آمد که در ۱۲ زیرطبقه جای گرفتند. جدول (۳) بخشی از این فرآیند را نشان می‌دهد.

جدول (۳): نمونه‌ای از کدهای محوری و زیرطبقات

زیرطبقه	کدهای محوری	کدهای باز
تمایز یافتگی	استقلال و حفظ فردیت در رابطه زوجی. حفظ رابطه زوجی از دیگران	۲۱
شخصیت اثر بخش	خیرخواهی. مسئولیت‌پذیری در زندگی مشترک. مدارا در زندگی زناشویی. ایجاد روابط صادقانه و ماندگار با همسر. احترام به همسر در بافت‌های مختلف. قدردانی از همسر. انعطاف‌پذیری در زندگی مشترک. بخشیدن همسر	۸۲

کدگذاری انتخابی: پژوهشگر در مرحله کدگذاری انتخابی به تکوین نظریه‌ای در زمینه ارتباط بین مقوله‌های حاصل در الگوی کدگذاری محوری می‌پردازد (بازرگان، ۱۳۹۹) و این کار را با مشخص ساختن مقوله مرکزی شروع می‌کند. در این مرحله مشخص گردید که هیچ‌یک از کدهای حاصل توانایی جذب و یکپارچه‌سازی زیرطبقات دیگر را ندارد. لذا، مقوله مرکزی به صورت انتزاعی-تری مشخص گردید. مقوله مرکزی «صمیمیت زناشویی: فرآیندی از درون به برون» بود که در مرکز پارادایم نظری قرار گرفت.

تأمین قابلیت اعتماد

1. Guba & Lincoln

جهت تضمین کیفیت یافته‌ها و دقت زیاد نتایج پژوهش از سه معیار گوبا و لینکولن^۱ (۱۹۸۱) استفاده شد. در این راستا، ضمن آنکه نتایج هر مصاحبه برای مشارکت‌کنندگان جهت اصلاحات لازم ارسال می‌شد، پژوهشگر در همه مراحل تکمیل یافته‌ها، به متن مصاحبه‌ها رفت و برگشت مکرر داشته تا اصلاحات مکفی اعمال شود (باورپذیری). همچنین سعی شد تا حد امکان از مشارکت‌کنندگان با سطوح مختلف تحصیلی، اجتماعی و اقتصادی بهره گرفته شود (انتقال‌پذیری). در تمام مراحل کدگذاری، تحلیل‌های صورت-گرفته برای ۴ متخصص حوزه مشاوره خانواده ارسال و نظرات آنان برای اصلاح نحوه کدگذاری‌ها اعمال شد تا قابلیت تأیید نیز محقق گردد (تأییدپذیری).

رعایت اصول اخلاقی

به منظور رعایت اصول اخلاقی قبل از مصاحبه رضایت زوجین جهت شرکت در پژوهش و ضبط مصاحبه جلب شد. سپس، در ابتدای فرآیند مصاحبه اطلاعات مکفی در زمینه پژوهش نظیر هدف پژوهش، مراحل اجرای آن، زمان مصاحبه (۳۰ تا ۶۰ دقیقه)، محرمانه بودن مصاحبه‌ها و آزادی عمل مشارکت‌کنندگان ارائه گردید. همچنین از کد به جای اسامی واقعی مشارکت‌کنندگان استفاده شد.

نتایج

از تجزیه و تحلیل کیفی متن مصاحبه‌ها، ۴۰۷ کد باز، ۴۰ کد محوری و ۱۲ زیرطبقه به دست آمد. بخشی از این داده‌ها در جدول (۴) آورده شده است.

جدول (۴): نمونه‌ای از کدهای باز و زیرطبقات

زیرطبقه	نمونه‌ای از کدهای باز	تعداد کدهای باز
شخصیت اثر بخش	طلب خیر برای دیگران، مسئولیت‌پذیری در قبال همسر، تاب‌آوری در مقابل تعارضات زوجی، از خودگذشتگی، روراستی و صداقت فردا زوج، احترام متقابل، قدردانی از زحمات همسر، گذشت متقابل از اشتباهات یکدیگر، سازش در زندگی زناشویی، ...	۸۲
تمایز یافتگی	داشتن اوقاتی برای خود، دادن آزادی به همسر در پیگیری علایق شخصی، پرهیز از محدود ساختن همسر، حفظ فردیت در عین صمیمیت، پرهیز از ابراز مسایل زوجی به اطرافیان، حل مشکلات زندگی بدون دخالت دیگران، پرهیز از افشای اسرار همسر، جداسازی عاطفی سیستم زوجی از خانواده مبدأ، ...	۲۱
دلبستگی	وجود عشق متقابل بین زوجین، بیان جملات عاشقانه، تعهد نسبت به همسر، اطمینان به همسر، ...	۴۷
لذت بخش زوجی	فتگوی باز و بی پرده زوجین، امنیت در درخواست کردن از همسر، مداومت در صرف زمان برای هم، انجام فعالیت‌های لذتبخش مشترک، درک دنیای	۲۵

داشتیم، کم لطفی میکردم یا چیزی حرفی میگفتم، میرفتم شهرستان جای فامیلا این نبود که بگه ما اینجوری بوده اینجوری نبوده» (PED7).

۳) دلبستگی زناشویی ایمن: در هر سنی بیکره دلبستگی امن باعث احساس آرامش و امنیت در فرد می‌شود. در دلبستگی زناشویی، عشق یکی از محرک‌هایی است که فرد را به نزدیک‌تر شدن به همسر سوق می‌دهد و پیش شرط اصلی برای صمیمی شدن است. «انسانیت و محبت و صمیمیت در کلبه‌ای آلاش پیدا میکنه که واقعا قلبا همدیگه رو دوست داشته باشن» (PED2).

۴) باهم بودن‌های لذت‌بخش زوجی: صرف زمان باکیفیت در نزدیک شدن همسران به یکدیگر نقش بسزایی دارد. زمانی که در آن هر دو همسر حضور یکدیگر را لمس می‌کنند. در این زمینه یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «من زمانی این صمیمیت رو احساس میکنم که در واقع همسرم برای من بدون چشم داشت وقت بذاره» (PEN2).

۵) آموزه‌های خانوادگی-مذهبی: خانواده و مذهب به طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق ارائه الگوها و ارزش‌های خاصی را در ذهن فرد نهادینه می‌کند که بر چگونگی روابط وی اثر می‌گذارد. یکی از مشارکت‌کنندگان در زمینه اهمیت الگوگیری اسلامی می‌گوید: «ما مسلمونیم باید الگو داشته باشیم، آیه قران که میگه شما از پیغمبر و اولادش الگو بگیرید» (PED2).

۶) پختگی عقلانی: تفکر و عقاید سالم، هدفگذاری در زندگی و مدیریت کارآمد منابع مالی منجر به کاهش بسیاری از تعارضات زوجین و رفتار سازنده در رابطه با همسر می‌شود. «هر چی چشم و هم‌چشمی باشه، اگه قرار باشه مثلا الان خانه داداشم چه چیزی داره، خانم پاشو یکی کنه بگه آقا اینو حتما برام بگیر منم داشته باشم، مرد نداشته باشه بخره خب مسلما وقتی دستش تنگ باشه یه اختلافی میاد» (PED7).

۷) ازدواج آگاهانه: زمانی که روابط صمیمانه درازمدت در بافت ازدواج، مخصوصا در ایران، مورد بررسی قرار می‌گیرد نوع ازدواج از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یکی از مشارکت‌کنندگان اهمیت هم‌کفو بودن زوجین را بیان می‌کند: «برابر بودن خیلی کمک‌کننده‌ست. ما خیلی باهم بودیم چون زمینه‌های درسی و درواقع شغلی و علایقمون شبیه به هم بود» (PEN2).

۸) مسائل اجتماعی-اقتصادی: سیستم زوجی در ارتباط مطلوب با دیگر سیستم‌ها می‌تواند عملکرد کارآمدتری داشته باشد. مشکلات مختلف نظیر بیکاری می‌تواند کارآمدی سیستم زوجی را دچار اختلال کند. در این بین، خانواده‌های مبدأ و بستگان می‌توانند به زوجین کمک کنند. «هر وقت هم که حالا مسایل مالی داشتیم یادمه اوایل زندگیمون خب ما یه موبایل قسطی خریدیم، یه سیم کارت قسطی ما خریدیم ۷۰۰ هزار تومن به ماهی ۴۰ هزار تومن، خب یه وقت تو قسطمون میموندم بلاخره از پدرمون کمک میگرفتیم» (PES1).

۹) فرزندان و گذر به مرحله والدینی: تولد اولین فرزند مرحله جدیدی از زندگی زناشویی و چالشی‌ست که نیازمند تجدیدنظر در برنامه‌های زوجین دارد. یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «من واقعا شاید عمده‌ترین چالش زندگی، زندگی مشترک بعد از بچه‌دار شدنم بود» (PEN2).

درونی یکدیگر، کمک به آرامش فکری همسر، همدلی کردن، ...	
آموزه‌های خانوادگی-مذهبی	زندگی براساس تعلیمات دینی، نقش خدا در ایجاد صمیمیت، اعتقاد به روزی رسانی خدا، وجود احترام متقابل بین والدین، والدین شاد، صمیمیت والدین، ...
پختگی عقلانی	هدفگذاری در زندگی، پرهیز از قضاوت، اعتقاد به کامل نبودن انسان، آگاهی از مشکلات احتمالی زندگی مشترک، نداشتن توقعات خارج از توان همسر، پرهیز از تجملگرایی، مثبت اندیشی، ...
ازدواج آگاهانه	تشابه زوجین، همسانی در علایق، شناخت متقابل، آگاهی از حساسیت‌های همسر، کشش اولیه نسبت به همسر، انتخاب براساس شناخت، صداقت در جلسات اولیه آشنایی، ...
تعاملات سازنده زوجی	کوتاه آمدن در تعارضات زناشویی، معذرت‌خواهی و حل مسالمت‌آمیز مشکلات زناشویی، اعتراف به اشتباهات خود، گفتگو برای حل مسایل، نبود مقابله به مثل در رابطه، ...
حمایت ابزاری-عاطفی از همسر	تأمین آرامش همسر، قوت قلب دادن به همسر، مذاکره جهت دستیابی به دیدگاه مشترک، مشارکت مرد در کارهای منزل، مشاوره و همفکری آزاد با همسر، پرهیز از تصمیم‌گیری بدون مشورت، ...
مسائل اجتماعی-اقتصادی	حفظ پیوند مطلوب با اطرافیان، تأیید ازدواج از سوی خانواده‌های مبدأ، حمایت خانواده‌های مبدأ از زوج، ایجاد ضعف اقتصادی در طول زندگی، بیکاری شوهر، تلاش زوج برای یافتن شغل، ...
فرزندان و گذر به مرحله والدینی	کاهش در زمان باهم بودن زوجین، ایجاد تنش و چالش در زندگی زناشویی، تقلیل شکیبایی زوجین، ...
ارتقای کیفیت زندگی زناشویی	رضایت از فرزندان، برقراری امنیت برای شکوفایی فرزندان، تداوم زندگی زناشویی، رضایت از همسر، خودارتقایی و پیشرفت همسران، پرهیز از زندگی یکنواخت، آرامش در زندگی، حفظ شادی و نشاط، ...

به منظور تبیین شفاف‌تر زیربیطقات حاصل، شواهدی از برخی گفته‌های مشارکت‌کنندگان بیان می‌شود:

۱) شخصیت اثربخش: براساس گفته‌های مشارکت‌کنندگان مشخص شد شخصیت زوجین نقش بسیار مهمی در ایجاد صمیمیت دارد. به عنوان مثال، یکی از مشارکت‌کنندگان در مورد اهمیت نقش صداقت در رابطه زوجی می‌گوید: «اگه صادق باشیم، دروغ بین زن و شوهر نباشه، اونوقت دیگه صمیمیت خودش بوجود میاد» (PED1).

۲) تمایز یافتگی: افراد تمایز یافته علاوه بر حفظ فردیت خود و احترام به فردیت همسر، از استقلال واحد سیستم زوجی حمایت کرده و به دیگران اجازه دخالت در زندگی خود را نمی‌دهند. مشارکت‌کننده یازدهم در زمینه پرهیز از ابراز مسائل زوجی به دیگران اظهار داشت: «اگر ما تو خانه اختلافی‌ام

نسبت به نیازها و تمایلات خود و همسر شناخت داشته و به همین دلیل توانایی ارتقای کیفیت زندگی زناشویی خود را دارند. علاوه بر این، در پژوهش حاضر مشخص شد این افراد قادر به تجربه صمیمیت در زمان‌های دوری و نزدیکی بوده و با احترام به علایق و فعالیت‌های همسر به حفظ فردیت وی کمک می‌کنند. این زوجین در حفظ حریم رابطه زوجی خود از دیگران نیز موفق بوده و سعی دارند با کمک یکدیگر از پس مسائل و مشکلاتشان بآیند. همسران با حفاظت از حریم زناشویی خود از دیگران، اهمیت رابطه خود و استقلال آن از دیگران، مخصوصاً از خانواده مبدأ خود را به نمایش می‌گذارند و از آنجا که آنچه در این رابطه اتفاق می‌افتد، شنیده می‌شود، دیده می‌شود و حس می‌شود به اطرافیان بازگو نمی‌شود، اعتماد همسر را جلب کرده و در برخورد با همسر آزادانه‌تر رفتار می‌کند. و این احساس آزادی در گفتگو و رفتار و همچنین احساس امنیت در رابطه باعث نزدیکی همسران به یکدیگر می‌شود. نتایج پژوهش‌های پلگ و میسرزمیدت-گرندی^۵ (۲۰۱۹) و لامپیس و کاتادلو^۶ (۲۰۱۹) همسو با این یافته است.

بررسی مصاحبه‌های پژوهش حاضر نشان داد که زوجین صمیمی برای یکدیگر پیکره دل‌بستگی امنی هستند. مظهری که به او عشق می‌ورزند و عشق دریافت می‌کنند و این تبادل عاشقانه در بستری از تعهد و اعتماد متقابل شکل می‌گیرد. زوجینی که به صورت ایمن به یکدیگر دل‌بسته هستند، هنگامی که دچار مشکلات ارتباطی می‌شوند به راحتی از همسر خود طلب حمایت می‌کنند (کالینز و فینی^۷، ۲۰۰۰) و از آنجایی که در زمینه درک و تفسیر رفتارهای کلامی و غیرکلامی همسر توانمند می‌باشند، عملکرد خوبی نیز در ارائه رفتارهای حمایتی و مراقبتی از خود نشان می‌دهند (نولار^۸ و فینی، ۱۹۹۴). دل‌بستگی عاشقانه بین همسران به آن‌ها این امکان را می‌دهد که علاوه بر اینکه خود را لایق عشق و محبت از همسر خود می‌بینند، نسبت به او با محبت برخورد کرده، در دسترس همسر خود بوده و به او اعتماد و تعهد دارند، در کنار همسر خود احساس امنیت می‌کنند و به هنگام بروز مسأله‌ای آزردهنده به راحتی با وی به گفتگو می‌نشینند. بنابراین، زمینه برای ایجاد و حفظ یک حس قدرتمند از پیوستگی بین زوجین ایجاد می‌شود، چرا که از بودن در یک رابطه صمیمانه احساس راحتی می‌کنند. آن‌ها اعتماد دارند که همسرشان به گونه‌ای حمایت‌گرانه پاسخ می‌دهد، بنابراین بیشتر دست به خودآشنایی و ارتباط مستقیم می‌زنند و صمیمیت بیشتری را در زندگی خود تجربه می‌کنند. پژوهش‌های اجرا شده توسط ویسکریچ^۹ (۲۰۱۸)، میرقادی و رضاییان بیلندی (۱۳۹۹) و بختیاری و همکاران (۱۴۰۰) نیز همسو با این یافته‌هاست.

عضلات اقتصادی، مسئولیت‌های والدینی و کاری و دیگر دغدغه‌های جهان معاصر نمی‌توانند مانع از صرف وقت زوجین برای یکدیگر شوند. باهم‌بودن‌های لذت‌بخش زوجی یکی دیگر از مؤلفه‌های صمیمیت زوجی در ازدواج‌های پایدار است. در تبیین این یافته می‌توان چنین گفت که صرف

(۱۰) تعاملات سازنده زوجی: زندگی مشترک خالی از تعارض نیست. آنچه که اهمیت دارد مهارت‌های ارتباطی زوجین و حل‌مسأله است. موکول کردن گفتگو به زمانی مناسب یکی از مهارت‌های ارتباطی است. خانم شماره ۲ می‌گوید: «حرفاش تموم که میشه، به قول خودمون آتیشش خوابیده میشه، ساکت میشه، بعدش من باهاش صحبت میکردم» (PEN1).

(۱۱) حمایت ابزاری-عاطفی از همسر: یکی از راهبردهای زوجین صمیمی همراهی، همفکری و مشارکت با یکدیگر است که می‌توان آن‌ها را حمایت عاطفی و انصاف در رابطه دانست. در این رابطه آقای شماره ۶ می‌گوید: «شام میخوریم توی سفره کمکش میکنم، حتی توی ظرف شستن، حتی توی جاروکشیدن خانه» (PES3).

(۱۲) ارتقای کیفیت زندگی زناشویی: این مؤلفه با مقولاتی از جمله شادزیستی، امنیت هیجانی، رضایت از همسر توسط مشارکت‌کنندگان مشخص شد. یکی از مشارکت‌کنندگان اظهار داشت: «وقتی ما حتی بیرون هم نریم، سعی میکنیم تو خونه یا بازی اتلو میکنیم یا یه بازی میکنیم. شرطی بازی میکنیم سر شستن ظرف یا نمودنم همچین کارایی دیگه» (M4).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور شناسایی مؤلفه‌های صمیمیت زناشویی در ازدواج‌های پایدار انجام شد. یافته‌ها نشان داد شخصیت اثربخش یکی از مؤلفه‌های صمیمیت زناشویی است که بیشترین کد (۸۲) را به خود اختصاص داده است. ویژگی‌های شخصیتی به عنوان جنبه‌های تفاوت‌های فردی در قالب الگوهای پایدار تفکر، احساس و رفتار تأثیرات پایداری بر روابط بین همسران گذاشته و نقش مهمی در روابط بین‌شان ایفا می‌کند (جورج^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). باتوجه به آنکه رابطه صمیمانه طولانی‌مدت مدنظر این پژوهش بوده، تأثیر شخصیت بر رابطه قابل درک است. شخصیت هر فرد نوعی رفتارها و تعاملات خاص پایداری را در طول زمان و شرایط معین ایجاد می‌کند. بنابراین، اگر چه صداقت، مسئولیت‌پذیری، مداراگری، قدردانی، بخشودگی، انعطاف‌پذیری ویژگی‌هایی هستند که منجر به سازش، اعتماد و روابط نزدیک می‌شوند، اما آنچه اهمیت دارد مداومت در بروز این ویژگی‌هاست. زوجین در ارتباط با همسر خود با آشکار کردن ویژگی‌های مثبت وجودی‌شان، به طور مداوم و در هر شرایطی احساس امنیت، مهم‌بودن و آرامش را در همسر خود برمی‌انگیزند که منجر به احساس نزدیکی بین آن‌ها می‌شود. یافته حاضر با پژوهش ماسکارین^۲ و همکاران (۲۰۱۳) مبنی بر اثربخشی شخصیت بر رابطه صمیمانه مطابقت دارد.

مؤلفه دیگر مربوط به سطح مناسبی از تمایز یافتگی زوجین است. افراد تمایز یافته نسبت به نقاط مثبت و منفی خویش آگاهی داشته (بارتل-هارینگ، فریبی و دای^۳، ۲۰۱۹) و همین امر موجب عملکرد سازنده و مسأله-مدار آن‌ها در روابط می‌شود (دلایسلو، دورتچی و مورگان^۴، ۲۰۱۹). این افراد

1. George
2. Maskarin
3. Bartle-Haring, Ferriby, & Day
4. Dell'Isola, Durtschi, & Morgan
5. Peleg & Messerschmidt-Grandi

6. Lampis & Cataudella
7. Collins & Feeney
8. Nollar
9. Weisskirch

بر اساس گفته‌های مشارکت‌کنندگان مشخص شد مؤلفه‌های مسائل اجتماعی-اقتصادی و فرزندان و گذر به مرحله والدینی عواملی هستند که در راهبردها و تعاملات زوجین صمیمی مداخله می‌کنند. مشخص شده متغیرهای مالی می‌توانند ۱۵ درصد از کیفیت روابط همسران را پیش‌بینی کنند (کرکمان، لی، لون و آلوگود، ۲۰۰۰). از آنجایی که یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین اهداف افراد از ازدواج تأمین نیازهای خود و دستیابی به آرامش است، معضلات اقتصادی با به چالش کشیدن این اهداف مهم، زمینه را برای بروز تعارضات زوجی و ایجاد مشکلات احتمالی در آینده فراهم می‌آورد. به گونه‌ای که نه تنها منجر به کاهش صرف وقت زوجین با یکدیگر می‌شود، بلکه می‌تواند زمینه مشاجرات در حیطه‌های دیگر رابطه زناشویی را فراهم آورد. با این حال، حمایت شبکه‌های اجتماعی سیستم زوجی می‌تواند کمک‌کننده باشد. این حمایت به شکل‌های متفاوتی مانند کمک‌های مالی، عملی و فرزندپروری ارائه می‌شود. به همین دلیل وجود حمایت‌ها منجر به توانمندی زوجین در برخورد با مشکلات زندگی مشترک می‌گردد. بنا بر اظهارات سرگین و فلورا^۴ (۲۰۰۵) حمایت والدین و همچنین چگونگی برخورد آن‌ها با ازدواج و همسر فرزند از عوامل مهم در پایداری ازدواج و سلامت رابطه زناشویی می‌باشد. این یافته همسو با مطالعات فیروزجائیان و قدیری (۱۳۹۶)، مرت^۵ (۲۰۱۸) و درخش و همکاران (۱۳۹۷) است.

در گذر به مرحله والدینی، زوجین به واسطه برنامه‌ریزی و تجدیدنظر در برنامه‌های روزانه سابق خود می‌توانند بر چالش‌های جدید غلبه کنند (کوان و کوان^۶، ۲۰۱۲). فرزندان از طریق افزایش زمان زوجین برای همکاری در فرزندپروری و بازی با کودک می‌توانند صمیمیت زوجین را تسهیل و یا به واسطه ایجاد چالش‌ها و آشکارشدن تفاوت‌های زوجین در شیوه تربیتی در صمیمیت زوجین مداخله کنند. در پژوهش حاضر بنا به گفته مشارکت‌کنندگان، تولد کودک یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های زندگی است که می‌تواند در چگونگی تعاملات زوجین تأثیر قابل توجهی بگذارد. همانطور که یکی از مشارکت‌کنندگان (M3) اظهار داشتند: «بعضی وقت‌ها نگاه میکنیم، میبینیم مثلاً به بهانه بازی کردن با بچه ما داریم خودمون هم یک کار فان انجام میدیم»، این تأثیر، در برخی موارد می‌تواند باعث نزدیکی زوجین به یکدیگر شود. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های حاتمی و رزانه، اسمعیلی، فرح-بخش و برجعلی (۱۳۹۵) و لی و فانگ^۷ (۲۰۱۱) همسوست.

تعاملات سازنده زوجی و حمایت‌های ابزاری-عاطفی از یکدیگر دو مؤلفه صمیمیت زناشویی هستند که بیانگر راهبردهای همسران صمیمی‌اند. حفظ و تقویت صمیمیت نیاز به تلاش هر دوی زوجین در طول زندگی دارد (جانسون و پیرسی^۸، ۲۰۱۷). هیچ زندگی زناشویی در یک مسیر راست پیش نمی‌رود، بلکه عوامل استرس‌زای افقی و یا عمودی به یک یا هر دوی زوجین فشار وارد کرده و موجب تعارضات و فراز و نشیب‌هایی در زندگی می‌شود. زوجینی که از رابطه صمیمانه برخوردار هستند، نه تنها هیچ‌گاه در گفتگو را بر روی یکدیگر نمی‌بندند، بلکه در مواقع بروز اختلافات و مشکلات ارتباطی

وقت برای یکدیگر این فرصت را به زوجین می‌دهد که در مورد مسائل مختلف روزانه و همچنین مسائل درونی خود صحبت کنند و یا انواع تجارب صمیمی را در رابطه خود بگنجانند. خودافشایی و در میان گذاشتن اطلاعات شخصی، این شانس را به همسر می‌دهد تا به حرف‌های او به خوبی گوش کرده و با او همدلی کند. به نظر می‌رسد خودافشایی یکی از زوجین و دریافت پاسخ‌های همدلانه از وی، زمینه را برای افزایش‌های متقابل فراهم می‌کند و در دل این اشتراک‌گذاری درونی‌ترین مسائل بین زوجین، احساس پیوند و صمیمیت شکل می‌گیرد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های کمالی و همکاران (۲۰۲۰)، نورهایاتی و همکاران (۲۰۱۹) و لاسر-مایرا و نیکوترا (۲۰۱۹) همسو می‌باشد. مؤلفه‌های دیگری نیز در این پژوهش مشخص شدند که بر راهبردهای کنش/واکنشی زوجین اثر می‌گذارند. آموزه‌های خانوادگی-مذهبی در شکل‌گیری ظرفیت افراد برای برقراری و حفظ یک رابطه صمیمانه درازمدت اثر قابل توجهی دارد. افراد در خانواده خود (فورمن، سیمون، شافر و بوچی^۱، ۲۰۰۲) و با توجه به فرهنگ و مذهبی (هانلر و گنسوز^۲، ۲۰۰۵) که دارند عقاید، ارزش‌ها و انتظارات خاصی را نهادینه می‌سازند که در نوع تعاملات آنان با همسر اثرگذار است. همچنین هم خانواده و هم مذهب الگوهای مشخصی را برای پیش‌بردن زندگی زناشویی در اختیار افراد می‌گذارند. به عقیده یکی از مشارکت‌کنندگان (PES2) «من فکر میکنم که علت موفقیت زندگی‌مون، بیشتر من خودم/انگار همون سیره و روش سعی کردیم پیامبر و ائمه اطهار رو پیش بگیریم و الحمدلله مشکلی هم نبوده خدا/روشکر»، الگوگیری از سبک زندگی ائمه منجر به روابط زناشویی سالم می‌شود. دومین عامل اثرگذار، پختگی عقلانی افراد است که به تفکر و عقاید سالم، هدفگذاری و مدیریت منابع مالی زندگی مشترک اشاره دارد. زوجین به واسطه تعیین اهداف و مدیریت مالی به زندگی خود انرژی و جهت می‌دهند، مانع از بروز مشاجرات مالی می‌شوند و در نهایت کیفیت زندگی زناشویی خود را ارتقا می‌دهند (رجبی، کاوه‌فرسانی، امان‌الهی و خجسته‌مهر، ۱۳۹۷). همچنین تفکر سالم آن‌ها منجر به رمزگشایی صحیح پیام‌های دریافتی همسر و شکل‌گیری ارتباطی سالم مبتنی بر حل‌مسأله می‌گردد. پختگی عقلانی، در انتخاب صحیح همسر نیز اثرگذار است. برخلاف پژوهش‌های غربی متمرکز بر صمیمیت، در پژوهش حاضر مشخص شد انتخاب آگاهانه و همسرگزینی صحیح یکی از مؤلفه‌های صمیمیت زوجین است. هم کفو بودن همسران در این انتخاب باعث می‌شود آن‌ها یکدیگر را بهتر درک کرده و از سطح تاب‌آوری مشابه‌ای در برابر سختی‌های زندگی برخوردار باشند. از طرفی، این هم‌کفو بودن باعث می‌شود زوجین انتظارات تقریباً همسانی از ازدواج و رابطه زناشویی داشته باشند و همین امر مانع از ایجاد برخی تعارضات زناشویی می‌گردد. در این راستا، پژوهش‌های داخلی نیز از نقش خانواده، دین (کمالی و همکاران، ۲۰۲۰) و همسرگزینی آگاهانه (درخش، اصلانی و کرای، ۱۳۹۷) در صمیمیت و ازدواج موفق حمایت می‌کنند.

1. Furman, Simon, Shaffer, & Bouchey
2. Hunler & Gencoz
3. Kerkmann, Lee, Lown, & Allgood
4. Segrin & Flora

5. Mert
6. Cowan & Cowan
7. Li & Fung
8. Johnson & Piercy

مشترک اشاره دارد (لارنس^۳ و همکاران، ۲۰۱۱) که ابعاد مختلف زندگی هر فرد را شامل می‌شود. شادزیستی (پورموسی، محمدی‌فر، تله‌پسند و رضایی، ۲۰۱۸)، آرامش و امنیت هیجانی (دلور، غلامزاده جفره و فرح‌بخش، ۱۳۹۶)، رضایت از همسر، رضایتمندی والدینی، تربیت اثربخش (پیرساقی، ۱۳۹۶)، روابط پایدار (رضایی، بوستانی‌پور و حبیبیان، ۱۳۹۲) ابعاد کیفیت زندگی زناشویی هر فرد هستند که تحت تأثیر صمیمیت و تعاملات زوجین قرار دارند.

با توجه به آنچه گفته شد می‌توان نتیجه گرفت که صمیمیت زناشویی در ازدواج‌های پایدار، پدیده‌ای چندبعدی‌ست که با مؤلفه‌های مختلف و گسترده‌ای معرفی می‌شود. همچنین تجربه صمیمیت در ازدواج، نقطه ثابتی نیست بلکه فرآیندی است که با همراهی زوجین در فراز و نشیب‌های زندگی ایجاد، حفظ و ارتقا می‌یابد. زوجینی که براساس تعلیمات مذهبی و خانوادگی خود از پتانسیل مطلوبی برای ایجاد صمیمیت برخوردار هستند، همچنین به هنگام دشواری‌ها و سختی‌ها می‌توانند برای یکدیگر وقت بگذارند، عشق بدهند و عشق دریافت کنند و در مواقع لزوم از یکدیگر حمایت کنند قادر هستند در درازمدت طعم صمیمیت زوجی را بچشند.

ماهیت پژوهش حاضر به لحاظ کیفی ایجاب می‌کند که در تعمیم نتایج احتیاط لازم به عمل آید. لذا، محدودیت این پژوهش تعمیم نتایج آن است. پیشنهاد می‌شود این پژوهش در دیگر بافت‌ها و فرهنگ‌های کشورمان و بر روی زوجین با فرزند دارای مشکلات روانشناختی تکرار شود تا دیگر مؤلفه‌های پنهان نیز آشکار گردد. با توجه به عوامل شناسایی شده، می‌توان از یافته‌های این پژوهش برای تنظیم و تدوین برنامه‌های غنی‌سازی ازدواج نیز استفاده کرد.

از طریق گفتگو و هم‌فکری سعی در حل مسأله موجود دارند. زوجین صمیمی سعی دارند هیجان مثبت در رابطه خود را حفظ کنند. به همین دلیل با همسر خود گفتگوهای دوستانه ترتیب می‌دهند، در اختلافات بین خود سعی در آرام کردن فضای عاطفی خود داشته و در صورت لزوم به آسانی از همسر خود طلب بخشش می‌کنند. همچنین، این زوجین در مواقع آشفتگی رابطه زناشویی، با کوتاه آمدن و موکول کردن گفتگو به زمانی مناسب جلوی شدت یافتن تعارضات زوجی را می‌گیرند. اینکه زوجین چگونه تعارضات به وجود آمده در رابطه خود را حل و فصل می‌کنند تأثیر معناداری در کیفیت روابط عاشقانه‌شان در آینده دارد (ویسکریچ و دلوی^۱، ۲۰۱۳). گاهی استرس و فشارهای حاصل تنها متوجه یکی از همسران است که در این صورت واکنش دیگری به عنوان پناهگاه امن اهمیت بسزایی دارد. همسو با پژوهش نول، کیابل، بائر، پرولر و لوشچینسکا^۲ (۲۰۰۷) یافته‌ها نشان دادند زنان و مردان به شیوه‌های مختلفی این حمایت را درک می‌کنند. مطابق با مطالعه تیلور (۲۰۱۱) مردان هنگام دریافت حمایت عاطفی احساس ارزشمندی می‌کنند (به نقل از موسوی و قلی‌نسب قوجه‌بیگلو، ۱۳۹۸)، در حالی که زنان به هنگام مشارکت مرد در کارهای منزل و همچنین تصمیم‌گیری‌های زوجی این احساس را تجربه می‌کنند. در نهایت، این حمایت‌ها احساس قدرت در دست رابطه و برابری در زندگی زناشویی را ایجاد می‌کند. و بنا به گفته کوترونا (۱۹۹۶) منجر به کاهش احساس تنهایی، افسردگی و تعارضات زوجی و افزایش صمیمیت زوجین می‌شود (به نقل از محمودپور، دهقانپور، ایجادی و یوسفی، ۱۳۹۹).

کیفیت زندگی زناشویی آخرین مؤلفه صمیمیت زناشویی‌ست که زوجین از آن به عنوان پیامد زندگی صمیمانه خود یاد کردند. اما این پیامد به طور مستقیم از صمیمیت آن‌ها ناشی نمی‌شود. نوع تعاملات با افراد مهم زندگی مخصوصاً همسر تأثیر بسزایی در چگونگی حالات هیجانی افراد می‌گذارد. تعاملات زوجین صمیمی به گونه‌ای است که مانع از ورود هیجانات ناخوشایند و منفی در وجود هر یک از آن‌ها می‌شود. این زوجین در اکثر مواقع در دسترس یکدیگر هستند و زمانی که همسر نیاز به کمک دارد به او کمک می‌کنند، هنگامی که همسر آشفتگی و پریشان است به آرامش فکری وی کمک می‌کنند، به هنگام تعارضات با توجه به حل مسأله موجب کاهش احساسات منفی شده و با برقراری گفتگوهای دوستانه و حمایت از یکدیگر موجبات شکل‌گیری احساسات مثبت و خوشایند در همسر را فراهم می‌آورند. این حمایت و حضور برای همسر، انرژی و توان کافی برای صرف وقت برای فرزندان و همچنین خارج ساختن زندگی از حالت یکنواختی روزمره برای اعضای خانواده را به همراه دارد و این احساسات مثبت در بافت‌های متفاوت همراه زوجین خواهد بود. در پژوهش حاضر مطابق با نتایج مطالعه عزیزپور و صفرزاده (۱۳۹۵) مشخص شد رابطه بین صمیمیت زوجین با کیفیت زناشویی یک رابطه خطی نبوده و صمیمیت به واسطه نوع رفتارهای زوجین و انصاف در رابطه منجر به ارتقای کیفیت زندگی زناشویی می‌شود. کیفیت زندگی زناشویی به احساسات کلی زوجین از شادمانی و رضایت از زندگی

1. Delevi
2. Knoll, Kienle, Bauer, Pfüller, & Luszczynska

منابع

- بختیاری، انسیه؛ حسینی، سعیده‌السادات؛ عارفی، مختار و افشاری‌نیا، کریم. (۱۴۰۰). نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و نگرش به خیانت زناشویی. *فصلنامه علمی پژوهش‌های مشاوره انجمن مشاوره ایران*، ۲(۷۷)، ۱۴۰-۱۲۲.
- پیرساقی، فهیمه. (۱۳۹۶). شناسایی شاخص‌های ارتباط زناشویی کارآمد، پایان‌نامه دکتری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی.
- حاتمی ورزنده، ابوالفضل؛ اسمعیلی، معصومه؛ فرحبخش، کیومرث و برجعلی، احمد. (۱۳۹۵). ارائه الگوی ازدواج پایدار رضایتمند: یک پژوهش گراند تئوری، *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۱(۱۶)، ۱۴۹-۱۲۰.
- خجسته‌مهر، رضا؛ بهمنی، ابوطالب؛ سودانی، منصور و عباس‌پور، ذبیح‌الله. (۱۳۹۹). تبیین فرآیند شکل‌گیری طلاق: یک پژوهش کیفی. *مجله دست‌آوردهای روانشناختی*، ۴(۱)، ۴۶-۲۳.
- درخش، علی؛ اصلانی، خالد و کرای، امین. (۱۳۹۷). شناسایی عوامل ازدواج موفق: یک پژوهش کیفی، مطالعه نظریه داده‌بنیاد. *فصلنامه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۴۲، ۳۲-۱.
- دلاور، علی؛ غلامزاده جفره، مریم و فرحبخش، کیومرث. (۱۳۹۶). بررسی اهداف ازدواج افراد متأهل راضی و ناراضی (یک مطالعه کیفی)، *پژوهش‌های مشاوره*، ۱۶(۶۱)، ۱۳۳-۱۱۲.
- رجبی، غلامرضا؛ کاوه‌فرسانی، ذبیح‌الله؛ امان‌الهی، عباس و خجسته‌مهر، رضا. (۱۳۹۷). شناسایی مؤلفه‌های کیفیت زناشویی زوج‌ها: یک پژوهش کیفی. *مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت*، ۲(۲)، ۲۱۳-۱۹۸.
- رضایی، زینب؛ بوستانی‌پور، علیرضا و حبیبیان، فاطمه. (۱۳۹۲). بررسی نقش اعتماد و صمیمیت در پیش‌بینی بی‌ثباتی ازدواج در زنان و مردان متأهل. *پژوهش‌های مشاوره*، ۱۲(۴۷)، ۶۹-۸۱.
- فرخی، الهام و اسلام‌زاده، بابک. (۱۳۹۹). بررسی مؤلفه‌های ارتقاء صمیمیت زوج‌ها: یک تحلیل کیفی. *پژوهش‌های مشاوره انجمن مشاوره ایران*، ۱۹(۷۶)، ۲۰۸-۱۷۲.
- فیروزجائیان، علی‌اصغر و قدیری، حسن. (۱۳۹۶). مطالعه پدیدارشناختی دلایل بی‌وفایی زناشویی. *مجله مطالعات اجتماعی ایران*، ۱۱(۱)، ۱۴۴-۱۲۰.
- عزیزپور، پرویش و صفرزاده، سحر. (۱۳۹۵). نقش تعدیل‌کننده ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه در رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۱۲(۳)، ۴۱۱-۳۹۱.
- محمدی، بیوک. (۱۳۹۲). بررسی الگوی رابطه صمیمانه همسران. *پژوهش‌نامه زنان*، ۴(۱)، ۱۸۷-۱۶۳.
- محمودپور، عبدالباسط؛ دهقانپور، ثنا؛ ایجادی، سحر و یوسفی، ناصر. (۱۳۹۹). پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زنان بر اساس ذهن‌آگاهی، الگوهای حل تعارض، حمایت اجتماعی ادراک‌شده و بهزیستی اجتماعی. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*، ۳۹، ۱۰۲-۸۳.
- موسوی، فاطمه و قلی‌نسب قوجه‌بیگلو، رقیه. (۱۳۹۸). نقش حمایت عاطفی و خودتعیین‌گری در پیش‌بینی تعارضات زناشویی زنان متأهل. *مطالعات زن و خانواده*، ۷(۱)، ۷۱-۵۱.
- میرقادری، فاطمه‌سادات و رضائیان بیلندی، حسین. (۱۳۹۹). سبک‌های دلبستگی و صمیمیت زناشویی: نقش میانجی خودمهارگری اسلامی. *مطالعات جنسیت و خانواده*، ۷(۲)، ۱۴۷-۱۲۵.
- ناموران گرمی، کبری؛ مرادی، علیرضا؛ فرزاد، ولی‌اله و زاهراکار، کیانوش. (۱۳۹۷). تعیین ابعاد صمیمیت زناشویی زوج‌های ایرانی: یک مطالعه کیفی. *فرهنگی تربیتی زنان و خانواده*، ۱۲(۴۲)، ۶۱-۷۸.

- Aghamiri, N. & Vaziri, S (2019). Prediction of Psychological Well-being Based on Marital Intimacy, Resilience and Mental Health of Couples in Tehran. *Avicenna Journal of Neuro Psycho Physiology*, 6(4), 178-188.
- Bartle-Haring, S., Ferriby, M., & Day, R. (2019). Couple differentiation: Mediator or Moderator of depressive symptoms and relationship satisfaction? *Journal of marital and family therapy*, 45(4), 563-577.
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2000). A safe haven: An attachment theory perspective on support seeking and caregiving in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 1053-1073.
- Cowan, P. A., & Cowan, C. P. (2012). Normative family transitions, couple relationship quality, and healthy child development. In F. Walsh (Ed.), *Normal family processes: Growing diversity and complexity* (pp. 428-451). Guilford Press.
- Dell'Isola, R., Durtschi, J., & Morgan, P. (2019). Underlying Mechanisms Explaining the Link between Differentiation and Romantic Relationship Outcomes. *The American Journal of Family Therapy*, 47(5), 293-310.
- Euromonitor International (2018). Economies and consumers annual data. Retrieved from <http://www.euromonitor.com>.
- Florian, V. Hirschberger, F. & Mikoliner, M. (2013). strivings for romantic intimacy following partner complain or partner eroticism: a terror management perspective. *journal of marital & family therapy*, 22(1), 103-119.
- Furman, W., Simon, V. A., Shaffer, L., & Boucheay, H. A. (2002). Adolescents' working models and styles for relationships with parents, friends, and romantic partners. *Child development*, 73(1), 241-255.
- George, D., Luo, S., Webb, J., Pugh, J., Martinez, A., & Foulston, J. (2015). Couple similarity on stimulus characteristics and marital satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 86: 126-131.
- Gonczarowski, Y. A., Nisan, N., Ostrovsky, R., & Rosenbaum, W. (2019). A stable marriage requires communication. *Games and Economic Behavior*, 118, 626-647.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1981). *Effective evaluation: Improving the usefulness of evaluation results through responsive and naturalistic approaches*. Jossey-Bass.
- Hunler, O. S. & Gencoz, T. I. (2005). The effect of religiousness on marital satisfaction: testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction. *Contemporary Family Therapy*, 27(1), 123-136.
- Johanson, B., & Christensen, L. (2016). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. SAGE Publications.
- Johnson, J., & Piercy, F. P. (2017). Exploring partner intimacy among couples raising children on the autism spectrum: A grounded theory investigation. *Journal of marital and family therapy*, 43(4), 644 -661.
- Kamali, Z., Allahyar, N., Ostovar, S., bin Syed Mansor, S. M. S., & Griffiths, M. D. (2020). Factors that influence marital intimacy: A qualitative analysis of Iranian married couples. *Cogent Psychology*, 7(1), 1-17.
- Karimi, R. Bakhtiyari, M. & Masjedi Arani, A (2019). *Protective factors of marital stability in long-term marriage globally: a systematic review*. *Epidemiol Health*, 41, doi:10.4178/epih.e2019023
- Kerkmann, B. C., Lee, T. R., Lown, J. M., & Allgood, S. M. (2000). Financial management, financial problems and marital satisfaction among recently married university students. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 11(2), 55-65.
- Khojasteh Mehr, R., Kavand, M., & Soudani, M. (2017). The Interaction between Sacrificing Behaviors and Equity Perception: How Does It Contribute to Marital Intimacy? *International Journal of Psychology (IPA)*, 11(2), 175-195.
- Kirby, J., Baucom, D.H., & Peterman, M. A. (2005), An investigation of unmet intimacy needs in marital relationships. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(4), 313- 325.
- Knoll, N., Kienle, R., Bauer, K., Pfüller, B., & Luszczynska, A. (2007). Affect and enacted support in couples undergoing in vitro-fertilization: When providing is better than receiving. *Social Science & Medicine*, 64(9), 1789-1801.
- Lampis, J., & Cataudella, S. (2019). Adult Attachment and Differentiation of Self-Constructs: A Possible Dialogue? *Contemporary Family Therapy*, 41(3), 227-235.
- Laser-Maira, J. A., & Nicotera, N. (2019). *Innovative skills to increase cohesion and communication in couples*. Oxford University Press. [\[Google Scholar\]](#)
- Lawrence, E., Barry, R. A., Brock, R. L., Bunde, M., Langer, A., Ro, E., ... & Dzankovic, S. (2011). The Relationship Quality Interview: Evidence of reliability, convergent and divergent validity, and incremental utility. *Psychological assessment*, 23(1), 44.
- Lee, M., Kim, Y. S., & Lee, M. K. (2021). The Mediating Effect of Marital Intimacy on the Relationship between Spouse-Related Stress and Prenatal Depression in Pregnant Couples: An Actor-Partner Interdependent Model Test. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(2), 487.
- Li, T., & Fung, H. H. (2011). The dynamic goal theory of marital satisfaction. *Review of General Psychology*, 15(3), 246-254.
- Maskarin, A. S., Conger, R. D., Martin, M. J., Donnellan, M. B., Masyn, K. E., & Lorenz, F. O. (2013). Romantic relationships in early adulthood: Influences of family, personality, and relationship cognitions. *Personal Relationships*, 20(2), 356-373.
- Mert, A. (2018). The Predictive Role of Values and Perceived Social Support Variables in Marital Adjustment. *Universal Journal of Educational Research*, 6(6), 1192-1198.
- Moon, K. J., Chung, M. L., & Hwang, S. Y. (2020). The Perceived Marital Intimacy of Spouses Directly Influences the Rehabilitation Motivation of Hospitalized Stroke Survivors. *Clinical Nursing Research*, <https://doi.org/10.1177/1054773820924573>
- Moss, B. F., & Schwebel, A. I. (1993). Defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42, 31-37.

- Nollar, P., & Feeney, J. A. (1994). Relationship satisfaction, attachment, and nonverbal accuracy in early marriage. *Journal of Nonverbal Behavior*, 18, 199-221.
- Noori, J., Nejat, H., Nameni, E., & Fariborzi, E. (2020). Comparison of the Effectiveness of the Treatment of a Monotheistic Integrated and the Objective Relationship on Self-Differentiation and Marital Intimacy. *The American Journal of Family Therapy*, 48(1), 70-86.
<https://doi.org/10.1080/01926187.2019.1679052>
- Nurhayati, S. R., Faturochman, F., & Helmi, A. F. (2019). Marital quality: A conceptual review. *Buletin Psikologi*, 27(2), 109-124.
- Peleg, O., & Messerschmidt-Grandi, C. (2019). Differentiation of self and trait anxiety: A cross-cultural perspective. *International Journal of Psychology*, 54(6), 816-827.
- Pourmousa, H., Mohammadifar, M. A., Pesand, S. T., & Rezaei, A. M. (2018). The effectiveness of intimacy training with cognitive-behavioral approach on couples' life quality and happiness. *Electronic Journal of General Medicine*, 15(6), 1-9.
- Prager, K. J. (1995). *The psychology of intimacy*. New York, NY: Guilford Press.
- Prause, N., Siegle, G. J., & Coan, J. (2021). Partner intimate touch is associated with increased interpersonal closeness, especially in non-romantic partners. *Plos one*, 16(3), e0246065.
- Sando, A. (2018). Constructionist Grounded Theory - GT. Conceptual and Methodological Clarifications. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 10(1), 183-209.
- Segrin, C. & Flora, J. (2005). *Family communication*. London: Lawrence Erlbaum associates publishers.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (1998). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory, 2nd Ed.*, Sage. J Kleinplatz (Ed.), *New Directions in Sex Therapy, innovations and alternatives*. Philadelphia: Brunner-Routledge.
- Walker, A. J., & Thompson, L. (1983). Intimacy and intergenerational aid and contact among mothers and daughters, *Journal of Marriage and the Family*, 45, 841-849.
- Weisskirch, R. S. (2018). Psychosocial intimacy, relationships with parents, and well-being among emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 27(11), 3497-3505.
- Weisskirch, R. S., & Delevi, R. (2013). Attachment style and conflict resolution skills predicting technology use in relationship dissolution. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2530-2534.
- Zahedi, M. (2019). The Effect of Compassion-Based Counseling on Marital Intimacy of Conflicted Couples. *Social Behavior Research & Health*, 3(2), 393-401.
- Zerach, G., Anat, B. D., Solomon, Z., & Heruti, R. (2010). Posttraumatic symptoms, marital intimacy, dyadic adjustment, and sexual satisfaction among ex-prisoners of war. *The journal of sexual medicine*, 7(8), 2739-2749.